

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošti velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu nižnjem št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O smrti Auerspergovega ministerstva.

Pet dni je že, kar je zapel mrtvaški zvonček, pet dni že poje in naznanja, da na Dunaji umira ministerstvo Auerspergovo.*) Ustavovercem doni glas njegov žalostno na uho, nam pa je vsaj to, kar utrujenemu zašlemu popotniku lajanje pesa, ki mu naznanja, da je blizu ljudi — dobrih ali hudobnih, tega še ne vé, a vendar upa, da bo prišel k dobrim ljudem. Mi Slovani davno že tičimo v vsakovrstnih nadlogah, ne toliko po svoji, kolikor po drugih krivdi, zato obrnemo svoje oko brž v tisto stran, od ktere nam kak glas na uho počí. Naravno tedaj, da je tudi zvonček, ki naznanja umiranje ministerstva Auersperg-Lasserjevega, brž nas zbudil iz otrpnosti, v katero smo padli vsled dolgega in hudega pritiskanja. Zbujeni po njem ne skočimo sicer vriskajoč kviško, kakor da bi nam ta zvonček naznanjal uro odrešenja, kajti prevečkrat smo bili že ogoljufani, zato tudi veselih novic ne verjamemo prenašlo; — vendar pa poslušamo glas zvončka in čakamo, kaj se bo pokazalo, ko vtihne.

Ministerstvo Auerspergovo umira, z Auers-

*) Včerajšnji „Slov. Narod“ ima iz Dunaja dopis, ki pravi, da so dopisi in telegrami českich listov le domišljije in srčne želje Čehov. Nam se pa vse to vendar bolj važno zdi; do danes še ni uradnih poročil, da je ministerstvo padlo, a pričakujemo jih vsak trenutek. Če bi poročila českich listov ne bila resnična, ampak brez vse podlage, bi bilo državno pravdnštvo gotovo dotične liste pograbilo „wegen Verbreitung beunruhigender, jeder Grundlage entbehrender Nachrichten“ — kakor se je nam že zgodilo, ko smo po hrvaških listih poročali o Srbiji. Saj imajo Čehi v Pragi ravno tako državno policijo, kakor mi v Ljubljani.

Vredn.

pergom vred zapuščajo ministerske sedeže njegovi tovarši Lasser, Unger, Glaser; Auerspergovo zapuščino, t. j. razrito, razdžano, zadolženo in obožano Avstrijo in pa ministre Štremayerja, Chlumecky-a, Mansfelda in Horsta ima prevzeti bivši minister grof Taaffe, ter po svoji previdnosti in modrosti posaditi na izpraznjene sedeže onih treh nove si tovarše in pomagace.

Grof Taaffe je bil predsednik tako imenovanega „bürgerministeriuma“, ki je bilo ločeno v manjšino in večino; on je bil takrat v Slovanom bolj prijazni manjšini, zato je prišel tudi v Potockijevo prehodno ministerstvo, ki je pričelo pogojevanje s Čehi. Vendar vse to naj nam ne vzbuja posebnih nad. Novo ministerstvo bo najbrže tako imenovano „gospodarsko“, brez posebne politične ali strankarske barve, vsaj po večem iz vradnikov sestavljeno. „Politik“ namreč poroča, da bo Lasserja nadomestil gotovo sedanji česki deželni namestnik Weber. Tedaj ima novo ministerstvo v prvi vrsti namen popraviti grehe in zamude dozdajnega ministerstva v gospodarskem obziru.

Skrajni čas je res že, da odstopi Auerspergovo ministerstvo, ki je tretje iste vrste, namreč centralistične. Centralistična ministerstva bila so Avstriji vselej na škodo. Schmerling je zakrivil upor Ogrov, ki je po bitvi pri Sadovi razkolil Avstrijo na dva dela, ktera sta potem oba popolnoma onemogla. Giskrovo ministerstvo je s svojo brezozirnostjo in osornostjo bilo vzrok krvave ustaje v Dalmaciji, Auerspergovo pa pusti Avstrijo v tako slabem stanu, da v takem še ni nikdar bila. Odstopiti ima ravno v istem hipu, ko je bilo na najboljšem potu pridobiti si podporo dveh tretjin

državnega zbora, ko je pogojevanje z Ogriravno v teku. To je pomenljivo. Vendar se ne sme prezreti, da se v ustavnih državah malokje kako ministerstvo, zlasti če je, kakor je bilo Auerspergovo, v nasprotju z lastno stranko, tako dolgo drži, kakor to. Vsako odstopi navadno, ko je spolnilo svojo nalogo, svoj program, ali pa se je pokazalo, da temu ni kos. Tudi Auerspergovo ministerstvo je imelo program, namreč pogojevanje za spravo z narodi popolnoma vstaviti, da bi se potreba „miru med narodi“ kar iz sveta spravila. Na mesto vsega tega jeli so pritiskati Slovane z volitvami, ministerstvo, gnano po lastni stranki, je moralo delati postave nji všečne, da jo je zadovoljilo, in tako smo dobili postave, po katerih je postala Avstrija Prusiji kakor jajce jajcu podobna. Če bi se bile te postave še po pruskem izgledu izvrševale, potem bi bilo v Avstriji blizo kakor na Pruskem.

Ali Avstrija je po dobri večini katoliška, tako početje moralo je vzbuditi nevoljo katoličanov in ta nevolja je priklopela do vrhunca, ko se je pokazal žalostni denarni stan države, revščina in pomanjkanje po vseh krogih, vseh stanovih. Tako je zadela pravična roka osode sedanje ministerstvo ravno, ko se je pripravljalo k novemu naskoku.

Dasiravno, kakor smo že rekli, mi Slovani nimamo še posebnega vzroka veseliti se novega ministerstva, — ena luč nam vendar miglja skoz temne oblake, ki nas more z nekako nado navdajati; slabše namreč, ko zdaj, ne more biti, sicer je sploh vsega konec. Zato zaupamo modrosti vladarja, da bo on zbral krog prestola svojega možé, ki bodo bolj umeli blagor narodov, ko dosedanji. Upati smemo

Za predpust.

(Dalje.)

Morebiti bi vas znala noč najti ali zadržati. Postelje že dobite. Mija z mojim pajdašem sva oba za to senico „jagra“; sva jo že „dol vstrelila“; njeno glavo že 14 dni 14 bab skube, pa so že tri parme polne perja naphali. Za postelje bova že mi dva skrbela. Vendar se ne zanašajte na to; zna biti bi morali v slami spat. Mija z mojim pajdašem imava grablje, ka vam smeti iz kečke pograbljati zamoreva.

Morebiti da vas petek tam najde. To si tudi nič vi glave ne belite. Mija z mojim pajdašem sva Muro užgala; on tam dol pri Radgoni, jaz pa tam gor pri Razkrižji. Zdaj pa sva dala tri voze rib pripeljati: eden voz krapov, eden voz ščuk, eden voz pak menkavcev. Krapi bodo za možé, ščuke za žene, menkavci pa za ledig-dekline.

Morebiti bi si vi, ki bodete na „gostüvanje“ prišli, mislili, da ne bi imeli „escajga.“ Že 14 dni 14 kovačev v zapečku nože in vilice dela

s črnimi suknjami in s črnimi mustači, kak se rečejo — kebrí.

Morebiti si vi mislite, da ne bi bili dobre volje, da ne bi imeli igrcev (godcev). Tistih bomo dovolj imeli. Le vzemite seboj plitve žepe pak bistre noge. Če imate kakšno staro srebro, vzemite seboj; mi bomo vse tam takšne ljudi imeli, ki vam to „vün bekslajo.“

Morebiti bi vi mislili, kako bi se to zgodilo. Naš mladi ženih in sneha sta hodila po logih in kraj vode. Njedva sta si tak „vküp gučala“, ka sta videla ptiče na par in ribe. Tudi mija se „vküp vemva“, kajti mija si boma tudi lep par. Tisto pa tako znate, da človek človeka trikrat potrebuje.

a) Prvokrat kadar dete na svet pride, rabi babico in kumo. Babico, da ga v plenice povije; kumo pa za to, da ga pri krstu drži in na mesto njega odgovarja, ker dete ne more še govoriti.

b) Drugič, kadar se človek ženi, si tudi ne more sam pomagati, za to potrebuje dva starašini za svedoka pri sprejetju sedmega sv. zakramenta, in dve podnehajli ali svatevci.

c) Tretjokrat pa, kadar človek umrje, tudi rabi najmenje par ljudi, da mu napravijo „trüžico“ kot hišico, in ga spravijo v črno mater zemljo, iz ktere ga do sodnega dne več ne bo.

Morebiti bi vi rekli: „Vija (vi dva) nam nista nič povedala, kamo pa kako?“ — Ženih I. I. in sneha I. I. vas lepo pozdravljata in prosita, da bi se „pomojali na gostüvanje“ priti. Ne iščite nikšnega vzroka proti, kakor so učinili tisti trije bogatci, ki jih je Gospod na gostovanje povabil. Tak vi se imate v nedeljo k I. I. „zagvisno“ postaviti, jako zaran. Tam bomo imeli mali zajutrek; odsod peljali bomo se k svetej meši, da njedva tam v cirkvo sprevodimo, da zadobita zakrament sv. zakona. Tam odsod pa bomo se peljali nazaj v Babince; kadar pa tam popijemo in pojémo, bomo odmandrali na Cven.“ (Imenuje dom poročencev.)

Ko pozavčina to brbranje končata, dobita sladkega vinca in mastne pečenke, da sta bolj „korajžna“ in spretnejša (misli: nespretnejša) za burke.

Pozavanje ali vabljenje traje po več dni, kakor pač razmere zaročencev dopuščajo.

celó, da se Hohenwart čedalje bolj bliža ministerskemu sedežu. Na en hip ne bo vse bolje, to je gotovo; najprej bo moralo ministerstvo državni voz izvleči iz močvirja, da bo mogel naprej, potem utegne nastopiti ono ali pa kako drugo za njim pot do sprave narodov, ki je toliko potrebna, da brez nje ni misliti zadovoljnosti in sreče vseh državljanov, ki daje edino le državi moč in ponosnost. Da se pa to zgodi, ni dosti, da se premene osebe v ministerstvu; pastí mora sedanji sistem — to je „conditio, sine qua non“ za rešitev Avstrije.

Kulturoborstvo.

Ne z divjo silo, ampak s počasnim rušenjem in drobljenjem hoče frajmavrarstvo katoliško cerkev v Avstriji oslabiti, dokazuje „Vtd.“ 27. pros. Subvencija, ki se je zapisala verski zalogi na dolg, je duhovstvo zlagoma vadila povišanja plače ne prejemati iz roke cerkvenih višjih, ampak iz rok posvetne vradnije. S tem se je pot odprla k ločenju duhovnega pastirja od njegovega škofa in k osamotovanju škofa; ob enem pa je verski zaklad tako obtežen, da ga more država pod pečat djati, ako bi ne mogel posojenega plačati, ter duhovske redove postaviti v stan izumiranja.

Znano je, da liberalizem že nekaj časa hoče zmanjšati znatniše prihodke nekíh škofij in samostanov. Da se ogne izgledovanja in zamrže, ako bi se vzdignil zoper posamezne, je liberalizem vse škofije in kloštre obložil s tako silnim davkom, da je obojnim uzeta zmožnost kaj storiti za svoje pomoči potrebne duhovne.

Enako dela liberalizem zoper duhovne redove. Želo klošterske postave méri zoper jezovite, katerih frajmavrerji živih viditi ne morejo. Za vsem tem djanjem tičí namen, da se po ovinkih prežene ta red, ki je tako izvrsten za dobro odgojo mladine (ki mu celo preganjavci jezuitov sami svoje sinove v izrejo zročujejo.) Ob enem pa se s sladkimi besedami zatrjuje, da se ne misli nič hudega zoper katoliške kloštre, temuč le zunanje pravne razmere se hočejo vravnati.

Spis se sklepa z besedami: „Uboga Avstrija! Boš mar močnejša, ako vidiš škofe obožane, duhovne znižane v modus-u vivendi, kloštre izmrte, jezuite zatrte, svojo mladino v prihodnosti pa brezbožnemu frajmavrarstvu izročeno?“

Po srečno dovršenem odkazanem poslu zamenita pozoviča pisano obleko in drugo ropotijo z navadnim „gvantom“ za delo. Na domu ženinovem ali nevestinem treba rokave pod sukati in se pripraviti na delo, — mesarija je njuna naloga; koljeta prešiče in goveda. Njuna je skrb potem pripeljati vina, od koder — že znata. Nazadnje še pripravljata mize in klopi ali stole v izbo; nabirata pri sosedih mizno orodje, skleda, krožnike (pladnje), kozarce, žlice, nože, vilice itd.

Kuharica vreduje z drugimi ženskami petrotno, pripravlja potem za peči močnate reči, kakor: bosmane z različnimi podobami, štruce, kruh itd., pa tudi tort ne sme manjkati.

Vse to je znamenje, da je dan zdavanja (poroke) že pred durmi, posebno pa kadar že vidiš, da ima nevesta in svatenci lase nasukane, kateri se imajo v lepe kite splesti. Tudi krojač je že naredil in prinesel novo obleko ženihu in združbama, a šivelja je svoje delo dogotovila za sneho in svatevco. Šoštara hvalijo, ker je tako lepo zbil lehke šolnje in črevlje po novejši módi z zguzanimi sarami.

Vsak le nekoliko umen Avstrijan in odkritosrčen patrijot mora spoznati, da posnemanje kulturoborstva je škodljivo Avstriji in podira vzvišene namene, ki so v pregovoru: „Unitis viribus.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. februarija.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju so za Deakom toliko solz prelili, da jih je za Auersperga le malo ostalo. Mi radi verjamemo, da žalujejo ustavoverci po možu, ki je pomagal Nemcem in Madjarom do gospodstva v Avstriji. Če se pa zopet premisli, da je isti Deak z Beustom vred dal prvi migljej Avstriji in Ogerski na viseči poti, po kateri ste držali in držite še proti propadu, potem pač pravemu Avstrijcu ni vzroka žalovati po njem. Edino, kar je hvalevredno pri njem, bila je njegova nesebičnost, katero bi mi tudi drugim politikarjem v posnemanje priporočali.

O kakí premembí v ministerstvu večí del dunajskih listov še noče nič vedeti, vladna „Wiener Ztg.“ bo prinesla dotična pisma še le čez nekaj dni, ker za tri izstopivše ministre še niso najdeni nasledniki. Na Lasserjevo mesto ima priti, kakor poroča „Politik“, česki deželni namestnik baron Weber, ki je bil nenadoma na Dunaj poklican. Lasser je bil po izgledu Banhansovem že prej prosil za dva meseca odpusta, kterega pa zdaj ne bo potreboval.

Državni zbor je v zadnji seji (v torek) sprejel nasvete o premembí zakonske postave. Med ustavoverci in ministri je nekak nemir; oboji sicer dobro čutijo, zakaj, a govoriti nihče noče. Vsak minister pa se podviza posebej staviti pogodbe, rekoč, da, če se te ne spolnijo, bo odstopil. Ministerstvo pa je sploh pripravljeno na vse in rabi zadnje ure za to, da bi se opralo in opravičilo, morda tudi — za kaj družega.

V Pragi se je ustavil nadškof in kardinal Ledohovski peljaje se v Rim. Obiskale so ga najodličnejše osebe v samostanu oo. jezuitov, kjer je prenočil.

Grof Andrassy je zdaj sam priobčil svoj načrt o turških reformah. To je storil — pravi sam — zaradi tega, ker se je ta načrt po drugih listih napačno razglasil. Nasveti za turško vlado obsegajo petero toček, namreč: 1. popolno in neomejeno prostost vere;

Zvečer pred osodepolnim dnevom zberejo se sosedje k malej večerji v hiši ženihojev, da se pogovoré, kako bo kaj jutri, kdo bo peljal ženiha, kdo sneho, kdo igrce itd. Te sestanek je vsigdar prejšnji večer; če je n. pr. poroka v sredo, zberejo se v torek. Navadno pa se vrši zdavanje po postavno opravljenih ozovih (oklicih) v nedeljo popoldne, ali v ponedeljek ali v torek, najrajše in največrat pa v sredo.

Na odločeni den je, se ve da, vse živo. Voz za vozem prihaja k ženihojev hiši; razlega se žvenkljanje zvončekov, ki jih majajo lepo okinčani konji; čuješ streljanje, ki ga oskrbljujete združbi. Tudi igrce ne zaostajajo s svojimi vsakojačkimi trobentami in žveglami; veliki boben mora zraven biti. Tam vidiš viharati občinsko zastavo. Gostovanjščaki ali svatje — možki — imajo vsi kupljene kitice za klobuki ali pa na prsih na suknje „prišpičene“, a ženske dobivajo pomarančin list na sredini zgornje strani pozlačen in kos rožmarina. Tako ženske pozimi; poletu pa druge vrtné rožice. (Konec sledi.)

2. odpravo prekupovanja davkov; 3. kar nese neposredni (direktni) davek v Bosniji in Hercegovini, to se ima pod nadzorstvom po ukazu od 12. dec. p. l. ustanovljene komisije obračati v prid teh dežel samih; 4. postavi se poseben odbor iz enakega števila kristijanov in mohamedancev, ki ima gledati in skrbeti za to, da se te in pa v oklicu od 2. okt. in ukazu od 12. dec. p. l. obljubljene premembe res izpeljejo; 5. kmetijskemu ljudstvu se ima zboljšati gospodarsko stanje. — To je res pač malo in ustajnikom gotovo ne bo ugajalo, zlasti, ker Andrassy-ev načrt turško vlado le moralično hoče vezati in za poroka storiti, da se bo vse to res spolnovalo. Nadzorstvo mešane komisije v 4. točki omenjene bo na Turškem nemogoče kajti turške gospóske bodo že tako ravnale, da te komisije ne bodo mogle nikjer spolnovati svoje naloge. Kdo pa bo po vsem tem porok ustajnikom, da se bo še to malo res spolnovalo, kar se jim tu obeta? Mar evropske vlade? Andrassy je pač zopet zastoj rabil črnilo in papir.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča.

V Bosni je bil 5. t. m. hud boj, kterega so se vdeležile tri ustajniške čete, med njimi tudi Hubmajerjeva. Tepeni so bili Turki. Po tem takem so vsa poročila o Hubmajerji v „D. Ztg.“ in drugih nemških listih zopet izmišljena. Ti listi so namreč poročali, da je bil Hubmajer s svojo četo po avstrijskih vojaki prijet, razorožen in zaprt; pozneje so pristavili, da je bil zopet izpuščen. Vse to tedaj ni res. — Poročila dopisnikov nemških listov prav čudno popisujejo ustajnike v Bosni, rekoč, da je med njimi veliko raznovrstne sodrge, tolovajev itd. Res je pa le to, da ni vsak na tem kraju pridružil se ustajnikom edino z namenom boriti se za osvobojenje tlačanih kristijanov v Bosni; mnogo jih je prišlo iz manj hvale vrednih vzrokov — zlasti tujih prostovoljcev, ki navadno svoje sreče povsod tam iščejo, kjer so kake prekucije. A tudi domačih je mnogo, ki gređó le na rop. Da jih je, temu pa so Turki sami krivi, ker slabe razmere rodó tudi slabe ljudi. Pri vsem tem pa je jedro ustajniških čet zdravo in se bojuje za svoje, vsakemu človeku pristajajoče pravice.

Proti Kleku se je odpeljalo več avstrijskih ladij; tudi naš domači polk (Kuhn) se odpravlja v Dalmacijo. To kaže, da Avstrija vendar-le misli na mogočnost, da ji bo treba zasesti spomladi Hercegovino in Bosno.

Turška vlada je neki sprejela Andrassy-ev reformni načrt, ustajniki pa za turške komisarje ne marajo.

O turški divjosti nahajamo poročila posebno po hrvaških listih, ki so bojišču najbliže. Človek komaj verjame, kar bere. S kako silo vlečejo Turki iz kristijanov denarje ali izpovedbe o upor, to se ne dá popisati. Strune so napete do zadnjega in spomladi bo vse uprlo se Turkom. Če ne bo orožja — pravi dopisnik — bojeval se bode vsak s tem, kar mu v roke pride, kajti pri takih razmerah se za življenje nihče nič več ne boji in je pripravljen rajši poginiti, kakor dalje živeti v dosedanjih razmerah.

Iz Bukurešta na Rumunskem naznaujejo, da ondotna vlada zahteva od državnega zbora, naj privoli polšesti milijon lir za oboroževanje. To se zahteva potem, ko je bilo v preštevu za l. 1876 že privoljenih 18 milijonov. Tako pomnoženje še posebej je veliko in misli se, da to pomeni vojsko. Redna vojna rumunska šteje boje nekaj čez 60,000 mož; torej je

misliti, da gospodar Karol, sorodnik Hohenzollerjev, ne pojde sam nad Turka. (Unità).

Na Španjskem so zadnje dni Karliski se morali na več krajih umakniti Alfonsistom, tako se glasé najnovejša poročila. Odloženo pa še ni nič, in menda še tudi ne bo tako brž.

Izvirni dopisi.

Iz Vrhnike, 7. februarja. V soboto 5. t. m. zjutraj, ko je najbolj snežilo in je vsak le gorke peči iskal, podá se nek tukajšnji 27 let star hlapec z 12letnim pastirjem v 2 uri oddaljeni gozd po drva. Ko prideta na omenjeni kraj, bila sta zavoljo težavne hoje po debelem snegu oba že vsa spehana, vendar pa naloži hlapec še z velikim trudom drva. Ker pa konja zaradi prevelikega snega ne moreta drv peljati, zmečeta hlapec in pastir drva z voza in se s praznim vozom obrneta proti domu. Pa kmalo začne hlapec pešati; zajaha toraj konja, toda mraz ga še bolj prevzame; spravi se zopet doli in ker ga moči zmiraj bolj popuščajo in nikakor dalje ne more, reče pastirju: Goni hitro domu in povej domá, naj mi pridejo naproti, jaz se hočem tukaj nekoliko spočiti. Pri tej priči si sleče kamizolo, si v njo glavo zavije in se vleže v sneg. Pastir nekoliko časa goni, pa tudi on utrujen od težavne hoje onemaga in se zgrudi v sneg, konja tavata nekoliko časa po gozdu, slednjič pa prideta v sosednjo vas Verd.

Ker zvečer le nobenega ni domu, pošlje gospodar svoje druge posle v gozd ju iskat. Hodijo kake pol ure po debelem snegu, kar eden s palico sune ravno pastirja, ki je pod snegom že ves premrznjen ležal. K sreči je bil še pri življenju in je imel še toliko moči, da se je oglasil. Hitro ga izkoplje iz snega, ga zadene na hrbet in nese domu, kjer je zopet okrevl. Drugi pa so se napotili dalje. Ker je bilo pa že pozno, noč temna, sneg debel in so zraven še mislili, da se je hlapec vendar znabit do ktere železniške čuvajnice priplazil, se obrnejo proti domu. Ali hlapca drugo jutro le še ni domu. Brž po prvi maši se podá nekaj mož zopet v gozd iskat zgubljenega hlapca in res najdejo ga poldrugo uro daleč od doma na potu ležečega, s snegom pokritega, toda žalibog! bil je že — mrtev. Vsi poskusi, ga zopet oživiti, so bili zastonj; danes popoldne smo izročili truplo nesrečneža materi zemlji.

Iz Goriškega, 7. februarja. (Proti „Soči“: „Naša sprava III.“) Mirni, skoro elegični ton me je malo da ne osupnil, ki veje iz onega članka. Mirno hočem tudi jaz odgovoriti.

Zanikujem, da ste imeli kak mandat pogajati se za spravo ali nespravo. Odbor društva „Gorice“ vam ga ni dal, ker ga ni dati mogel. Odbor v političnem društvu ni absolutna vlada, kakor tudi društveni predsednik ne, ampak je le spolnovalen organ. Vsako politično društvo ima gledé uprave popolno obliko radikalne republike. V tako imenitni reči, kakor je bila sprava ali nesprava, kjer je šlo društvu za smrt ali življenje, v reči, kojoj si je društvo izrečno pridržalo, da se ne more rešiti, če dve tretjini glasov v to ne privolite, vam odbor nobenega pooblastila dati ne more. Anticipatno pooblastilo, kojega sad naj se potlej ratificira, štejem med pregreške, med kterimi se nahaja tudi pregrešek: prijatelja na cedilu pustiti — da se hujše ne izrazim. Vrh tega čul sem, da po poslednjem občnem zboru društva „Gorice“ od 28. maja 1874, ko je bil nov odbor izvo-

ljen, se omenjeni odbor celó do jeseni l. 1875 še konstituiral ni. —

Mandat vesti priznavam, in ravno tako tudi mož, ki so k vam gledé sporazumljenja z nasprotno stranko dohajali. Na oboje pak odgovorim, da toliko vest, kakor tudi omenjeni možaki, nikdar niso zahtevali, da bi popustili bistvo naše stranke. „Soča“ sama prizna, da so rekli: „popustimo vsak nekoliko“. Da, nekoliko nebitvenega, ali ne načel! Liberalci so rešili si bistvo, le male koncesije dovolili, a mi „stari“ zgubili smo svoj karakteristikon. Nočete verjeti? Treba, da vam citiram društvena pravila? Treba, da vas opominjam na prvo številko rajnega „Glasa“ od dne 18. jun. 1872, kjer pod številko 1. in 2. figurirajo načela, koja ste sedaj v korist spravi popustili, ki figurirajo v programu, ki se je strogo izpelejeval v „Glasu“ do dne njegovega malo častnega pogreba? Zapravili ste lastno zastavo, „mladi“ so rešili svojo „za narod in omiko“. Zato tako veselje pri njih, da so „stare“ tako vgnali v — kozji rog. Vi, ljubljanski gospodje, za tak kup bi tudi pri vas bila sprava v hipu gotova, kaj ne? — Sicer pa: „ena vera vas veže“, dé liberalna „Soča“, toraj bi bila to od strani naših liberalcev kaka koncesija, če bi se tudi ti bili oklenili zastave: „za vero, dom?“ Oj stari, stari smo!

Mandat so dali tisti, ki sedaj brusijo jezike! Ah, to je preveč! Klofuto vam vrnem. „Gorica“ je imela v kratkih mesecih svojega obstanka 444 udov. Toraj nismo li delali? Tačas je vskliknil obupno nek Sočan: „Ugonobili ste nas“. Pa, vse je šlo rakom žvižgat. Zakaj? Duša je bila mrtva. In če je duša mrtva, kako bodo telesni udje delali, sosebno če se jih tako prezira? Duša društvu in stranki je odbor, odboru pak predsednik. Je li blagorodni g. društveni predsednik še kedaj sklical občni zbor po 28. maju 1874? Do današnjega dne ne. Društvenih pravil § 12., koji velevala, da mora odbor vsaj vsak mesec enkrat zborovati, in § 13., ki določuje, da občni zbor naj se sklicuje vsako leto, sta se pustila popolnoma vnemar, in „Gorica“ ravno vsled tega je postala „filia sterilis“. Naravno, da se je potem tudi udov polastila strašanska letargija. Ste li morda mislili, da bomo g. predsednika kar naglo, v teku par mesecev, tje na Dunaj poslali? Je li slednji menil, da obvelja: veni, vidi ... in ... vici? „Gorica“ umrla je za bibo — na srci. Ah, da! Sedaj, kot poroča „Soča“, sedaj hočete sklicati občni zbor, sedaj, da društveniki ratificirajo smrtno sodbo, da postanejo njegovi „picigamorti“. Hočete li nas imeti za norce? Kaj? Sedaj hočete zadostiti formalnosti, kojoj ste, ko je bila še važna, popolnoma prezirali? Hočete mar tudi tirjati od nas, da kot nemi statisti démo: „Sior, si!“ in se uklonimo „fait accompli“? Zavozili ste jo, gospodje, zavozili, da ne znate ne naprej ne nazaj!

„Poseben mandat“, piše cenjeni gospod, „so imeli trije zastopniki konservativne stranke od vseh lastnikov „Glasa“. No, ta vzrok je še najbolj veljaven. Tu je govoril financminister, in ta je nezmotljiv. „Zehnmahl Null ist immer Null“. To je aksiom. Vsled tega je matematika znanstvo vseh znanstev. Če je bilo temu tako, umreti ste morali, boljše je bilo. Marsikdo bi bil rekel: Ubožec! Umrl je „Glas“ zaradi materijalne neugodnosti. Nesreča ga je potlačila.

To je bistvo uvodnega članka „Sočinega“ Vse drugo je gola fraza, sicer prav lepa. Dovolite še nekoje opazke. „Soča“ pravi: Za novo društvo ni treba nobenega občnega zbora. Skoro

bi zopet vzdignil svoje kladivo, o ... naj bo Saturn žre lastne svoje otroke. Capito?

„Soča“ pravi: Se bojujete proti „dozdevnim“ verskim sovražnikom. Kaj? Če se kedaj bili, jih je na dan „Glasovega“ pokopa kar mavrica popila? Tako naglo, tako hitro! Še se čudeži gode! A če jih ni bilo, potem, oh potem, štiri sto in štirideset Don Kišotov se je celih čvetero let proti njim vojskovalo, in modri svet, prekanjeni svet se ni čudil tej — čudni armadi.

Potem apelira „Soča“ na naše rodoljubno srce. No, odgovorim, „Sloge“ nečemo spodkopavati, ker tega treba ni, bo sama sebi vrat zadrnila, a ta polemika naj samo priča, da je na Goriškem še par ljudi, ki še stalno se drže svojih načel. Kommt Zeit, kommt Rath. Če pak boste, vi gospodje, s svojimi sedanjimi pobratimi le dve leti skupaj vozarili, primaruhuje se na svoje dobro ime, ktero ni ukradjeno, ampak le izposojeno, da ta čas postane iskren „Sočan“, in da vsled samega veselja kot jelen bo poskakoval

robati in šepasti
Hephaistos.

Iz Dunaja, 7. febr. Vsa stranka državnopravne opozicije je jako zavzeta nad tem, kako je državnega zbora predsednik dr. Rechbauer ravnal s poslancem Hermanom. S tem ravnanjem namreč ni žalil samo tega poslanca, ampak vso stranko. Predsednik vsakega zbora ima pravico ustaviti govornika ali vzeti mu besedo, če prav bi se to zgodilo le iz osebnih ali strankarskih vzrokov. Toda predsednik državnega zbora bi bil moral vsaj z lepšimi besedami in manj osorno ravnati z državnim poslancem, če tudi je govoril njemu in ustavovercem neprijetne besede. Taka osornost pa je naravnost razžaljiva, tako ravná k večjemu učitelj z učencem, da mu veli vsesti se, če mu všeč ne odgovarja. Bolj iznenadeni, ko državnopravna stranka s tem, so pa ustavoverci z najnovejšimi dogodkami v ministerstvu. Za zdaj molčé in jih zakrivajo, listi njihovi jih še naravnost tajé; ali to ne pomaga nič, ker kmalo bo vse očitno, ko bo vladna „Wiener-Ztng.“ spregovorila. Da se nekaj plete tu na Dunaji, to je bilo vsakemu že jasno, tudi je lahko vsak ugani, kaj. Cesar je sprejemal veljavne može obeh strank, tudi Hohenzwart je bil pri njem in tega je cesar prosil, naj mu v teh hudih časih pomaga s svetom in delom. Grof Taaffe, naslednik Auerspergov, je bil tudi na Dunaji, ali oficijozni listi so trdili, da le med potom na Ogersko k zbolelemu očetu. Zdaj menda že dobro vedó, čemu je prišel na Dunaj.

Da grof Taaffovo ministerstvo ne pomeni prekuca sistema, to menda vsak vé; saj tudi nima dolgo ostati, ampak biti k večjemu „prehodno“ ministerstvo, kakor je bilo nekaj pred Potockovim. Grofu Tauffe-tu tudi ne bo nikakor težavno pridobiti si ustavovercev in, če treba, tudi večino državnega zbora. Saj je znano, da bo njegovo ministerstvo sploh le uradniško, administrativno ali gospodarsko brez vsega političnega programa. Kaj pride za njim, Schmerling ali kdo drugi iste stranke, ali pa kako federalistično ministerstvo s Hohenzwartom, kdo to vé? Vendar se sploh misli, da Schmerling ne, kajti če bi bil on na poti, bil bi že lahko zdaj pri cilju, saj se je o njem kot bodočem ministerskem predsedniku sploh po Dunaji govorilo in po časnikih pisalo.

H koncu naj omenim še nekaj, kar zadeva novega ministerskega predsednika. Bilo je v začetku l. 1870, ko sva se z ranjcim dr. Tomanom srečala pred opernim glediščem. „Kam

se Vam tako mudi?" ga vprašam, ko vidim, da je skoro ob sapo. „Grem k grofu Taaffe-tu“, mi odgovori in pristavi: „Od tega se imamo federalisti še kaj nadejati. Povabil me je k važnemu pogovoru.“

To je bilo leta 1870. Zdaj je marsikaj drugače. —

Domače novice.

V Ljubljani, 10. februarija.

(*Volitve za mestno starešinstvo*) se bližajo; zapisniki volilcev so pri magistratu že na ogled razpoloženi. Kakor lani se bomo tudi letos vdeležili teh volitev, zato opominjamo volilce in prijatelje pravične stranke naše, ki so po Ljubljani bolj zvedeni, naj se brigajo za ta zapisnik, dokler je še čas. Predolgo že smo prepustili gospodarstvo na „rotovžu“ nemčurski stranki, in to se mestu dobro pozna, ker je stanje njegovo leto za letom slabše. Letošnji proračun kaže primanjkljaja 15.000 gl. toraj bo treba mestu, da spolnuje svoje dolžnosti, narediti zopet dolg. Kako sedanji mestni očetje gospodarijo z denarjem, ki se nabira po davkih meščanov, to je znano; saj je komaj par tednov tega, kar so dovolili nemškemu gledišču, za katero mara le prav majhna peščica tistih Ljubljancev, ki le malo davka plačujejo ali svojo plačo dobivajo iz davkarskih blagajnic, denarno podporo iz mestne blagajnice, t. j. iste blagajnice, ki še za to nima dovolj denarja, kar smejo meščani po pravici zahtevati. Za zdaj opomnimo le naše volilce, naj se brigajo za zapisnik volilcev in ga pregledajo, če je pravično sestavljen ali ne. Več o tem bomo že še spregovorili.

(*Veliki posestniki kranjski*) bodo 29. t. m. volili dva poslanca za kranjski deželni zbor namesto umrlega Fr. Rudeža in barona Rasterna. Kakor slišimo, se je oglasil za poslanstvo glasoviti vitez Vesteneck, zdaj okrajni glavar v Litiji, in ker si je pri volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico pridobil tolike zasluge, ga bodo naši po večini nemčurski veliki posestniki že iz hvaležnosti gotovo volili, zlasti, ker je pred kratkim že spolnil 30. leto starosti. Kdo je drugi kandidat, nam ni znano, nas tudi dosti ne briga, ker večina kranjskih magnatov (gledé posestva po katastru) gotovo ne bo volila družega, ko nemčurja.

(*Imenovanje*.) Za predsednika okrajne sodnije v Celji je imenovan više deželne sodnije svetnik gosp. Heinricher, rojen Slovenec, a hud nasprotnik Slovencev. Znano je, da je bil predsednik porotnega sodišča v pravdi g. Kreča zoper „turški list.“

(*Sodnijske obravnave pred porotniki*) so se pričele v Ljubljani pretekli pondeljek in bodo trajale do 17. t. m. Važnejše izmed njih bomo po moči in priliki priobčili.

(*Iz seje družbe kmetijske 6. februarija*.) Subvencijski odbor pod predsedstvom barona Wurzbacha vpričo deželnega glavarja vit. dr. Kalteneggerja je v tej seji rešil prošnje za podporo sadjerejstva. V imenu dotičnega odseka je poročal odbornik gosp. O. Detelja; med 33 prošnjami so prejele ljudske šole podporo deloma v denarji, deloma zbirke vrtnarskega orodja ali pa drevesa, kjer se mladina v sadjereji podučuje, ako so bile prošnje po predpisu v temeljene in njih resnica potrjena po krajnih šolskih svetih, predstojnikih podružnic kmetijskih in pa županih. Vsled tega so dobile različno podporo ljudske šole: v Košani, Koprivniku in v Štalcarjih na Kočevskem, v Krašnji, v Orehku, Št. Vidu pri Zatičini, v Zatičini, Št. Marjeti, na Golem, Boh. Bistrici,

Šturji, Dobrepolji, Budanji, Črnomlji, Škocijanu, Borovnici, Semiču, Planini in v Sori. Vrh tega pa je odbor sklenil, sledeče gospode priporočiti sl. ministerstvu kmetijstva za podelitev državne medalije za izvrstne zasluge na polji kmetijskem ali podučevanje mladine v kmetijstvu, namreč gosp. Martina Kozino, vrtnarja grajščinskega v Ravnah, g. Antona Prelca, posestnika v spodnjih Vremah, g. Jan. Eisenzopfa, učitelja v Poljanah, in pa gosp. nadučitelja in učitelja v Črnomlji. „Nov.“

(*Čitalnice ples*) prihodnjo nedeljo dne 13. februarija izostane, ker je dan poprej kupčijski ples, kterege se vdeleži mnogo čitalniških družbenikov; drugi ples, ki ga je čitalnica odločila na nedeljo dne 20. t. m. pa ostane. Naj se te zadnje pustne veselice vdeležé čast. udje prav obilno.

(*Nemčursko maščevanje*.) V neki tukajšnji kavarni je zagrizen nemčur dobil v roke tisti list „Politike“, v katerem je bil članek o propadu sedanjega ministerstva. Ves razkačen zaradi tega članka in jeze kipeč gre in — sožge list. S tem, se ve, da je rešeno ministerstvo, kajti če ne pade, se ima zahvaliti le temu nemčurju, ki je nevarnost odvrnil s tem, da je članek po ognji vničil. Iz tega se vidi, da ima ministerstvo zelo energične prijatelje.

(*Obešen*) ima biti danes ob osmih zjutraj J. Varga, prostak v Ljubljani bivajočega polka „Sachsen-Meiningen.“ Na vislice obsojen je po vojaškem sodišči zato, ker je zavratno vstrelil svojega desetnika v Kamniku. Za izvršenje smrtne kazni je odločena jama tik posilne delavnice na Poljanah. V torek so brali nesrečniku smrtno razsodbo, potrjeno po vojaški viši sodnji in mu naznanili, naj se pripravi za smrt, če ne bo pomiloščenja od cesarja.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V Ljubljanski škofiji. Č. g. Fr. Gorišek, duhovni pastir Javorski, je dobil Kresniško faro, in Javorska je razpisana 8. t. m.

— Iz Rima večkrat naznanujejo, da kdo na ulicah omaga za lakoto. Te dni je na potu „del Governo vecchio“ omagal 73letni Jožef Srribani in zdravnik je potrdil, da za lakoto. Spravili so ga v neko hišo in ga poživil z jedjo in pijačo, potem ga je straža spremljala domú. Toda zopet je omagal na poti in kmali potem umrl. Zunaj vrat sv. Boštjana je ubog starček še le drugi dan bil pobran od tam; ležal je na goli cesti in od mraza in glada ni mogel spregovoriti. Še le neki kmetje so ga bili vzeli na voz in so ga v mesto peljali! Kdaj se je pod vladno papežev tako godilo? Bilo je polno dobrotnih naprav za vsaktere reveže po samostanih itd., kar pa liberalizem pobira in grabi, in reveži za lakoto umrjo!

— Goveje kuge ni nikjer več v našem cesarstvu, zato je c. k. deželna vlada 30. dne p. m. odpravila kordon na meji kranjski proti Hrvaškemu in nehala je s tem toliko nadležna zaprtija povsod.

— Komisijam v Ljubljani, Kamniku, Kranji in Radoljici, ki so konec preteklega meseca preiskavale žebce naših domačih gospodarjev zaradi ugodnosti za plemstvo, je bilo na ogled pripeljanih 40 žebcev, izmed katerih jih je 10 dobilo dovoljenje (licence) za spuščanje, namreč: 3 iz okraja kamniškega, 3 iz okraja kranjskega, 3 iz okraja radoliškega in 1 iz okraja ljubljanskega (Tomačevo). Za nakup ni mogel biti noben žebec ministerstvu kmetijstva priporočan. „Nov.“

— Krščanski vojak. Na kolodvoru francoske železnice sprehajal se je mlad častnik; med drugimi tujci bil je tudi katoliški škof. Ko častnik škofa ugleda, približa se mu spoštljivo, poklekne, poljubi prstan in prosi za blagoslov. Vse to vršilo se je tako lepo, da je bil škof res ginjen; a ne tako vsi drugi. Nekteri, katerim to obnašanje ni bilo všeč, jezili so se in djali: „To si hočemo zapaziti! Tega naznanili bomo polkovniku, kadar pride!“ Mladi častnik to slišavši obrne se proti njim in reče: „Gospodje, ne bo vam treba daleč hoditi; jaz sem polkovnik“. Častnik bil je namreč ravno imenovan polkovnik in na poti nastopiti svojo novo stopinjo.

— Nasledki oklica. V Melku bralo se je nedavno naslednje oznanilo: „Vsled oklica c. k. okrajnega glavarstva... je v okrajih Atzenbruck in Herzogenburg med prašiči nastala kužna bolezen“.

Eksekutivne dražbe.

12. feb. 3. Luk. Žitko-vo iz Podlpe (3110 gl.), na Vrhnikih. — 3. Marije Vidrih-ove iz Male vasi (380 gl.) v Laščah. — 2. Jože Žgur-jevo iz Podrage (200 gl.) v Ipavi. — 2. Jože Jarc-ovo iz Preske (3734 gl.). — 2. Jan. Zakrajšek-ovo iz Hlove gore (1352 gl.). — 2. Ant. Perme-jevo iz Vel. stare vasi (1062 gl.). — 2. Jan. Primc-ovo iz Tržaške vasi (3743 gl.), vse v Ljubljani. — 1. Jan. Miklič-ovo iz Zagorice (3140 gl.) v Laščah. — 1. Urše Pogorele-ove iz Ravnega dola (115 gl.) v Ribnici. —

14. feb. 2. Drsin-ovo (200 gl.) v Ljubljani. 15. fer. 3. Luk. Godina vo iz Gor. Košane (1588 gl.). — 2. Matej Zele-jevo iz Radohove vasi (930 gl.), oba v Postojni. — 2. A. Kadivc-ovo iz Spod. Mengša (5854 gl.) v Kamniku. — 3. Jan. Novak ovo iz Podgore (1734 gl.) v Laščah. — 3. Ant. Štefančič-ovo iz Landola (300 gl.) v Senožečah. — 2. Jože Oman-ovo iz Gornje Bele v Kranji. —

Prihajajoči in odhajajoči železnični vlaki v Ljubljani.

Južna železnica.

Iz Dunaja	poštni vlak	ob 3. uri	4 min.	popoldne.
„ „	brzovlak	„ 6. „	8 „	zvečer.
„ „	hitripošt vl.	„ 2. „	48 „	ponoči.
„ „	zm-šani vlak	„ 9. „	17 „	zvečer.
Iz Trsta	brzovlak	10. „	31 „	zjutraj.
„ „	poštni vlak	12. „	57 „	opoldne.
„ „	hitri poštni vlak	3. „	43 „	ponoči.
„ „	zmešani vlak	4. „	45 „	zjutraj.

(Brzovlaki stojé po 4 min., navadni vlaki po 10 min., zmešani po pol ure.)

Rudolfova (gorenjska) železnica.

Odhajajo na dan po 3 vlaki: prvi ob 3. uri 55 min. ponoči drugi „10. „ 40 „ dopoldne tretji „ 7. „ 35 „ popoldne. Prihajajo pa trije: ob 2 uri 35 min. ponoči odsv. Valentina „ 7. „ 45 „ zjutraj „ „ „ „ 6. „ — „ zvečer od Lesec.

Telegrafične denarne cene 9. februarija.

Papirna renta 68.70 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111.15 — Bankine akcije 879 — Kreditn. akcije 189. — London 114.40 — Srebro 104. — Ces. kr. cekini 5.39 1/2 — 20Napoleon 9.18 1/2.

Vse ude

družbe sv. Mohora,

ali kateri želijo družbi pristopiti, vljudno vabimo, naj blagovolijo kmalo oglasiti se z letno plačo, ker potem moramo imenik udov vodstvu poslati. (8—2)

Poverjenišstvo za Ljubljano in okolico

na Starem trgu hš. št. 16 v I. nadstropji.